

Mediální
výzkumy

MML-TGI

Software

Ad-hoc
výzkumy

Vývoj
technologií

Srpen 1968 a hodnocení současného Ruska

10. 8. 2015

VÝZKUM TRHU, MÉDIÍ A VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, VÝVOJ SOFTWARE

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9,

tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

e-mail: median@median.cz

www.median.cz

Zpracováno exkluzivně pro:

 Česká televize

Shrnutí

- Vztah Čechů a Češek k riziku ruské vojenské expanze lze popsat jako obezřetnou a strukturovanou opatrnost. Obsazení některé sousední země Ruska, která není členem NATO a EU, v příštích 10 letech je pravděpodobné podle poloviny respondentů (49 %). Obsazení ČR považuje za pravděpodobné „jen“ 12 % respondentů, ale jen méně než polovina (47 %) tento scénář vylučuje.
- Plnou důvěru k aplikování odstavce Washingtonské smlouvy a vojenské obraně Česka při hypotetické vojenské operaci Ruska na našem území, má zhruba polovina respondentů (49 %). Zbytek si myslí, že by NATO jen zabránilo dalšímu rozpínání či bylo zcela pasivní, nebo neví. Názory nezávisí na míře rizika, kterou si respondent spojuje s Ruskem.
- Mírná většina (53 %) respondentů si myslí, že v českém veřejném prostoru se mísí ruská i proti-ruská propaganda a nelze rozeznat pravdu. Zhruba vyrovnané tábory pak hovoří o dominanci ruské propagandy (13 %) a proti-ruské propagandy (15 %). Tyto výsledky lze interpretovat jako kritický pohled na veřejné dění a informování, ale i jako výsledek propagandy některých ze stran konfliktu, jejímž cílem je vytváření mnohosti možných scénářů a zhoršování orientace veřejnosti v dění.
- Celkem 83 % dospělých Čechů ví, že v srpnu 1968 došlo k invazi vojsk varšavské smlouvy na území Československa. Mezi lidmi do 29 je však znalost výrazně nižší (správně odpovědělo jen 64 % z nich).
- Obraz o ruském veřejném mínění ohledně srpna 1968 je v Česku spíše mírně zjednodušující. Výzkum společnosti Levada (2013) ukazují, že v Rusku existují zhruba vyrovnané tábory lidí, kteří konání SSSR ze srpna 1968 podporují a kteří ho schvalují. To správně odhaduje 39 % českých respondentů, zbytek se ale většinou kloní k možnosti, že Rusové smýšlí o sovětské invazi pozitivně.
- Za nejšťastnější období českých dějin lidé nejčastěji označují první republiku (25 %). Celkem 26 % považuje za nejlepší období jednu z etap komunismu (nejčastěji 60. léta a Pražské jaro). Tento postoj dle očekávání převládá mezi voliči KSČM, ale i mezi nimi je zhruba pětina, kteří preferují porevoluční období i současnost. Voliče ANO a tradiční pravice spojuje vztah k dávnější minulosti, ale rozděluje vyšší kritika současnosti z strany podporovatelů ANO.

Velikost vzorku	N=1005 respondentů ve věku 18 a více let
Termín dotazování	31.7.2015 - 6.8.2015
Metoda sběru dat	Telefonické dotazování vyškolenými tazateli s využitím laptopů (CATI)
Výběr	Náhodný výběr / generování pevných a mobilních linek (poměr 30:70) s kontrolou sociodemografických kvót respondentů (viz níže)
Reprezentativita	výzkum je reprezentativní pro populaci ČR 18+ podle: <ul style="list-style-type: none">○ základních sociodemografií (kraj, věk, pohlaví, vzdělání, velikosti obce)○ ekonomického statusu, volebního chování ve volbách do PSP ČR 2013 (dovážení dat)
Realizátor a zadavatel	výzkum realizovala společnost MEDIAN s.r.o. (člen SIMAR) exklusivně pro Českou televizi

Struktura vzorku - Sociodemografie I

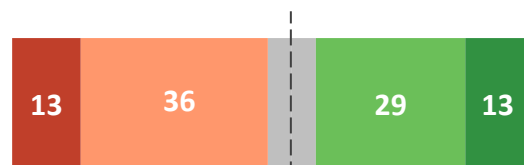
Sociodemografie	v %
	100 %
Pohlaví	
Muž	49
Žena	51
Věková skupina	
18-29 let	18
30-39 let	19
40-49 let	18
50-59 let	16
60-69 let	16
70 let a více	14
Dosažené vzdělání	
Základní	14
Vyučen(a) / Střední škola bez maturity	35
Středoškolské s maturitou	34
Vysokoškolské	17

Struktura vzorku - Sociodemografie II

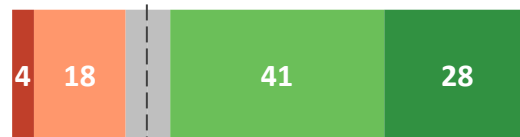
Sociodemografie	v % 100 %
VMB	
do 1000 obyv.	17
1000 – 4999 obyv.	22
5 000 – 19 999 obyv.	18
20 000 – 99 999 obyv.	22
100 000 a více obyv.	21
Region	
Praha	12
Středočeský	12
Jihočeský	6
Plzeňský	6
Karlovarský	3
Ústecký	8
Liberecký	4
Královéhradecký	5
Pardubický	5
Vysočina	5
Jihomoravský	11
Olomoucký	6
Zlínský	6
Moravskoslezský	12

Pravděpodobnost obsazení zemí Ruskem během příštích 10 let

Některou z blízkých evropských zemí, které nejsou členy NATO ani EU (Ukrajina, Gruzie, Moldávie, Bělorusko, ...)

Některou z blízkých zemí, které jsou členy NATO či EU (pobaltské země, Rumunsko, Bulharsko, Slovensko, ...)

Českou republiku či její část

- Velmi pravděpodobné
- Spíše pravděpodobné
- Spíše nepravděpodobné
- Velmi nepravděpodobné
- Nevím

Báze, ze které vychází grafy:
N = 1 005 respondentů

-100

0

100

OT01. Nakolik je podle vás pravděpodobné, že současné Rusko během příštích 10 let vyšle pravidelnou armádou a obsadí*

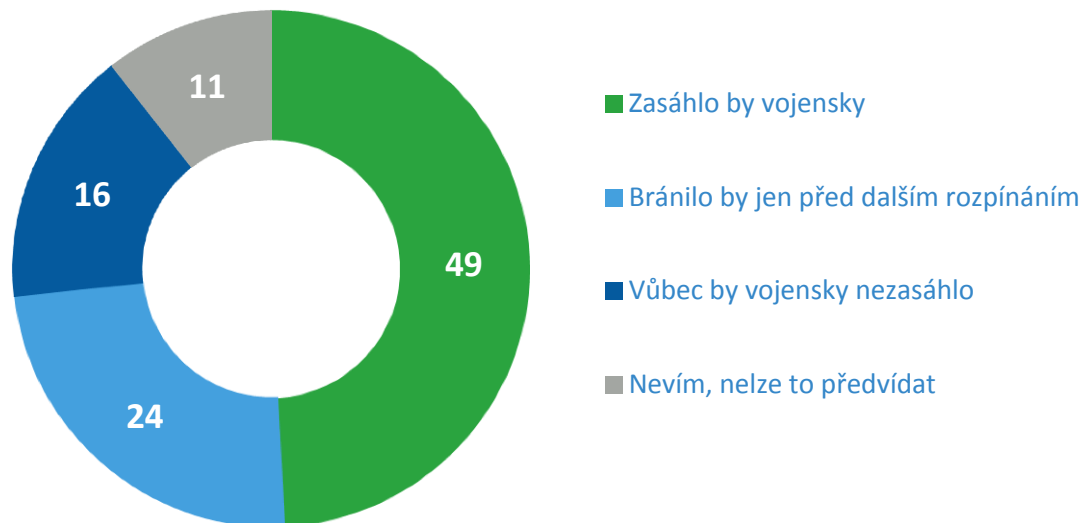
i

Ve všech třech otázkách hodnotí rizika jako mírně vyšší ženy než muži. U zemí mimo ČR vnímají rizika jako vyšší lidé do 49 let, což může být dáno generačně rozdílným vztahem k Rusku, politickou orientací i zdroji informací. Obsazení členské země NATO / EU a ČR se více „bojí“ lidé s nižšími stupni vzdělání – obsazení ČR považuje za pravděpodobné 25 % základoškoláků. To může být dáno i nižší důvěrou v západní instituce (EU, NATO) a jejich schopnosti ubránit ČR před vojenskými riziky.

*Otázka je pro popis vnímání rizika vhodnější než formulace přes „obavy“, které člověk může pociťovat i vůči velmi nepravděpodobným, ale fatálním věcem.

Reakce NATO na případnou situaci, v níž by Rusko poslalo armádu na území členského státu

% respondentů

Báze, ze které vychází grafy:
N = 1 005 respondentů

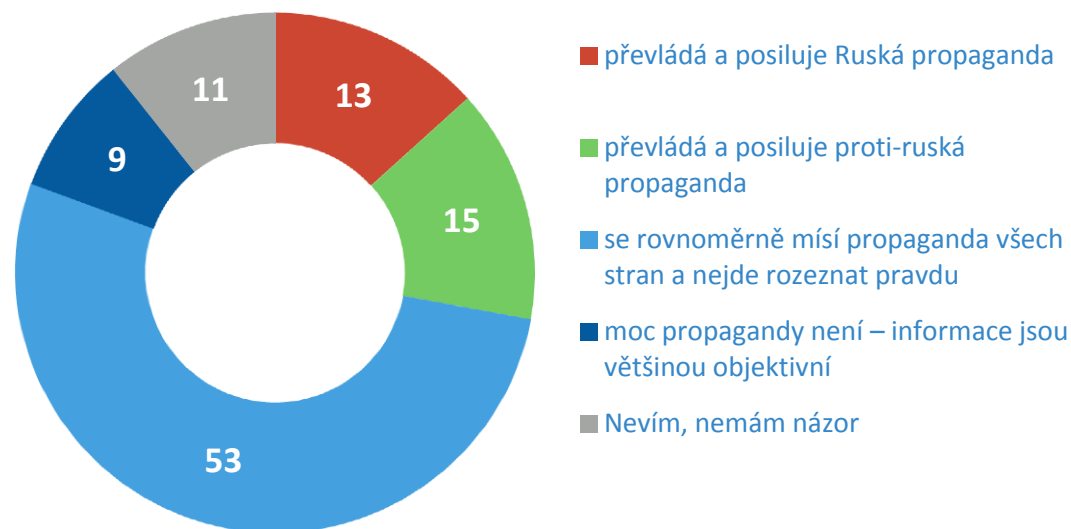
OT02. Jak myslíte, že by reagovalo NATO, pokud by v budoucnu došlo k situaci, v níž by Rusko poslalo armádu na území členského státu?

Důvěru v zásah NATO při ohrožení Česka mají častěji skupiny respondentů s obecně vyšší důvěrou v mezinárodní instituce – lidé v aktivním věku, se středním či vyšším vzděláním a z Prahy. Očekávání zásahu NATO v této hypotetické situaci očekávají častěji voliči TOP09 a KDU-ČSL. Muži mají (podobně jako v řadě dalších otázek) více vyhraněné názory než ženy – častěji buď očekávají přímý vojenský zásah (53 %) nebo úplnou pasivitu (19 %) NATO. Postoje významně nesouvisí s vnímáním rizik ze strany Ruska (OT01) – lidé, kteří považují operaci Ruska na území ČR v příští dekádě za pravděpodobnou, očekávají zásah NATO v 51 % případů.

V českém veřejném prostoru ...

% respondentů

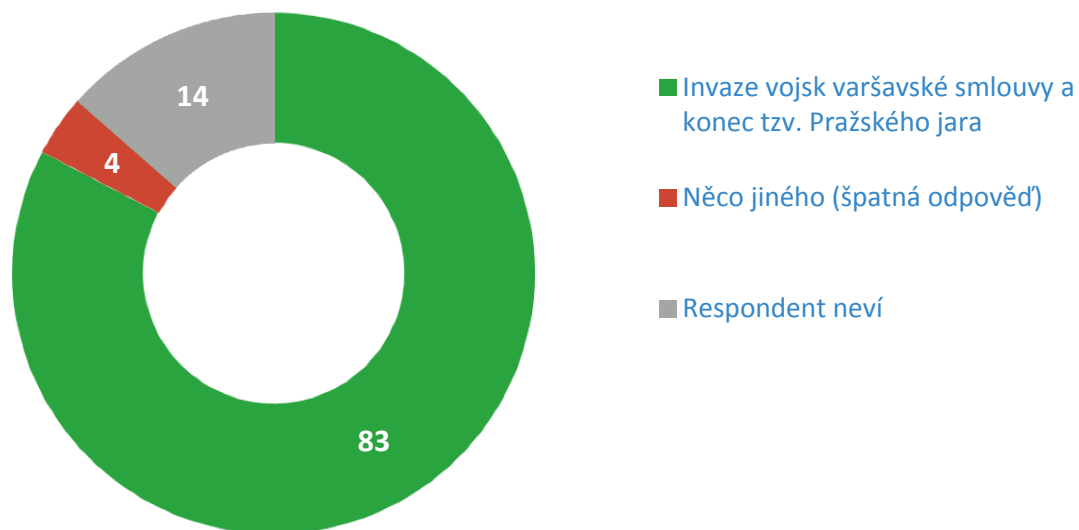
Báze, ze které vychází grafy:
N = 1 005 respondentů

OT03. V současné diskusi o Rusku a válce na Ukrajině se často hovoří o roli propagandy. S jakým s následujícími tvrzení souhlasíte?

i

Ve všech skupinách respondentů (dle věku, vzdělání, politické orientace) je nejčastější názor, že se rovnoměrně mísí propaganda obou stran a nelze rozeznat pravdu. Nejčastěji jsou o tom přesvědčeni méně zahraničně-politicky vyprofilovaní voliči ČSSD a ANO. O dominanci ruské propagandy mírně častěji mluví lidé z velkých měst nad 100 000 obyvatel (21 %) a voliči TOP09 a ODS (shodně 35 %). O dominanci proti-ruské propagandy častěji hovoří voliči KSČM (25 %) či Úsvitu (35 %). Některé skupiny obyvatel nejsou typické příklonem na jednu či druhou stranu, ale vyšší polarizací názorů – např. mezi lidmi do 29 let, vysokoškoláky i lidmi z Prahy je nadprůměrně těch, kteří hovoří o dominanci ruské propagandy i těch, kteří jsou přesvědčeni o dominanci proti-ruské.

% respondentů

Báze, ze které vychází grafy:
N = 1 005 respondentů

OT04. Víte, jaká významná historická událost se stala v Československu v srpnu roku 1968?

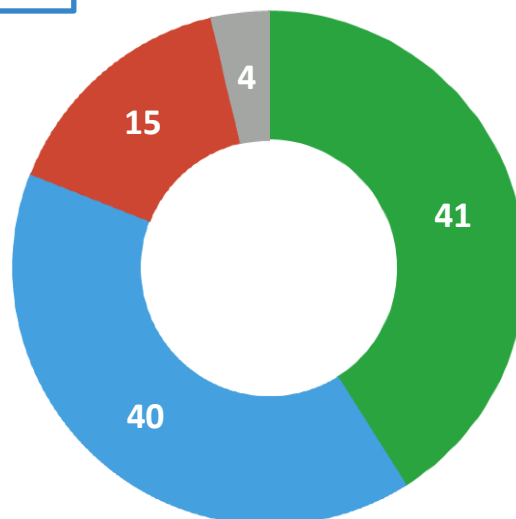

Znalost událostí ze srpna 1968 dle očekávání souvisí s věkem – mezi lidmi nad 60 let správně odpovědělo 92 % respondentů, mezi lidmi do 29 let jen 64 %. Nižší ale významná je i souvislost s věkem (ZŠ vzdělání - 76 % správných, VŠ a maturita – cca 90 %). Mezi špatnými odpověďmi se nejčastěji vyskytovaly zmínky konce 2. světové války či jiné historické události z období komunismu.

N= 831 (Jen pokud respondent v předchozí otázce odpověděl „Invaze vojsk varšavské smlouvy a konec tzv. Pražského jara“)

% respondentů

- Připomíná se málo – měli bychom si více pamatovat, že podobné riziko existuje i dnes
- Připomíná se přiměřeně
- Připomíná se příliš – je zneužíváno k demonizování současného Ruska
- Nevím, nemám názor

OT05. Co si myslíte o připomínání invaze vojsk varšavské smlouvy z roku 1968?

Většina respondentů si myslí, že události Srpna se připomínají přiměřeně (40 %) či příliš málo (41 %). Z hlediska věku a vzdělání nelze vysledovat výrazné závislosti (s výjimkou většího zastoupení odpovědi „nevím“ mezi mladými). Lze předpokládat, že větší důraz na reflexi minulosti se u starších lidí neutralizuje s více pro-ruským postojem části z nich. Z celku se tak vydělují jen voliči KSČM – ve 47 % případů uvedli, že srpnová invaze se připomíná příliš a je zneužívána k démonizaci Ruska.

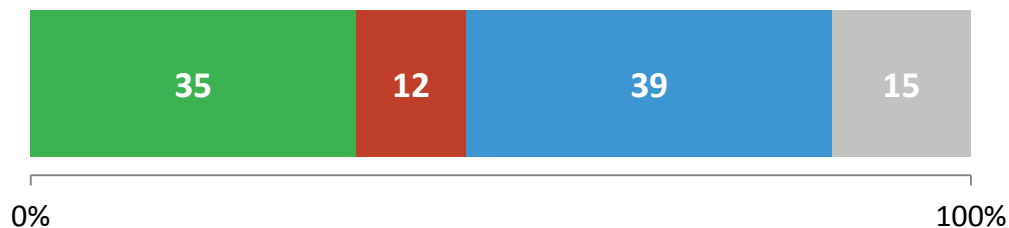
Chápání srpna 1968 ruskou veřejností – očekávání v Česku versus realita

N= 831 (jen pokud respondenti, kteří vědí, co se stalo v srpnu 1968)

% respondentů

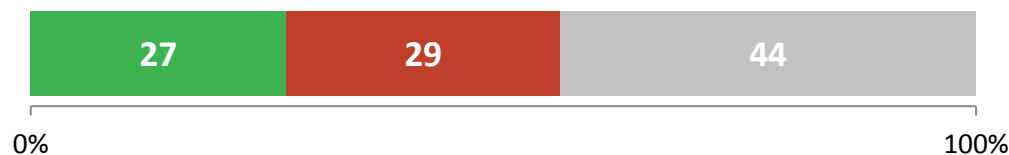
OT06. Jak si myslíte, že ruská veřejnost chápe postup Sovětské svazu a vstup vojsk varšavské smlouvy na území Československa v srpnu roku 1968?

- Většina Rusů si myslí, že Sovětský svaz jednal správně
- Většina Rusů si myslí, že Sovětský svaz jednal špatně
- Bude to tak vyrovnané – polovina s postupem Sovětského svazu souhlasí, druhá ne
- Nevím, nedokážu posoudit

Jaká je realita? (výzkum Levada, Rusko 2013)

Myslíte si, že Sovětský svaz jednal správně v posláni armády do Československa (v srpnu 1968)?

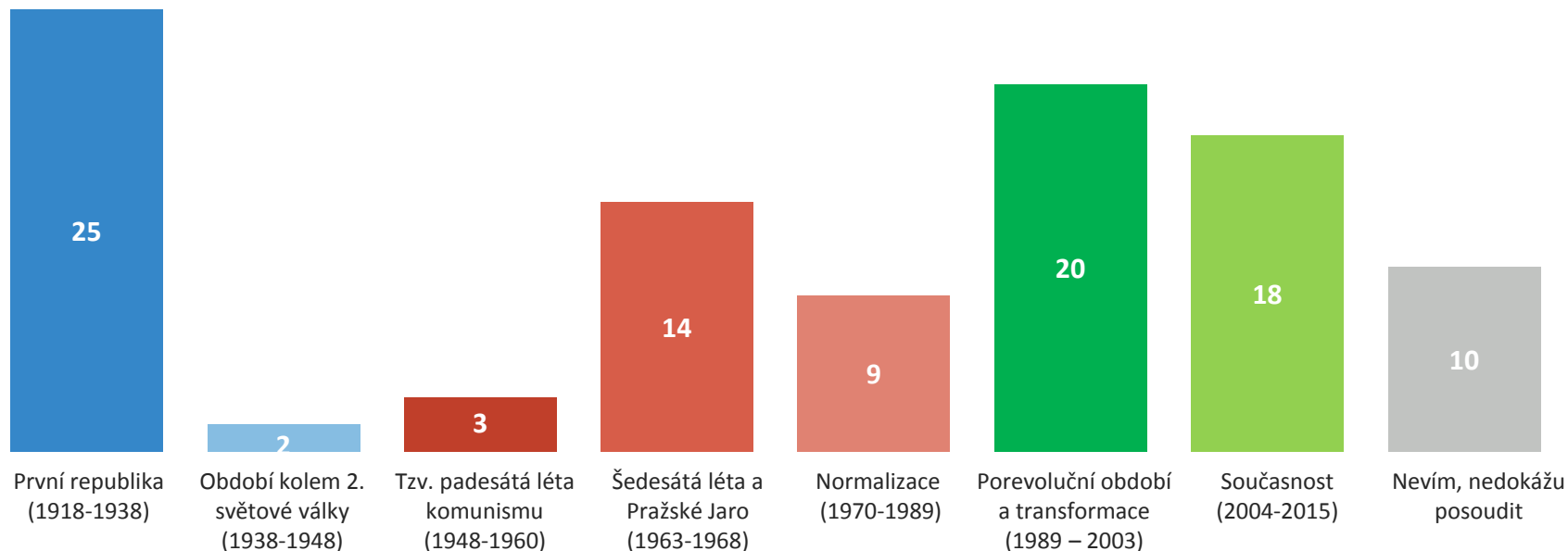
- Ano
- Ne
- Neví

Ruské veřejné mínění máme spíše sklon podceňovat. Ve výzkumu společnosti Levada z října 2013 byl vyrovnaný názor, že SSSR postupovalo v roce 2013 správně a špatně a 44 % lidí nedokázalo otázku zhodnotit. Toto rozdělení názorů správně odhadovalo 39 % respondentů v Česku. Pokud se však přiklonili jedním směrem, bylo to většinou k předpokladu, že běžní Rusové invazi z roku 1968 schvalují – častěji si to myslí muži a skupiny obyvatel obecně kritičtější k politice Ruska (VŠ vzdělání, z větších měst, voliči pravice). Při srovnání samozřejmě nelze vyloučit proměnu názorů v Rusku od roku 2013 (mezi lety 2003 – 2013 došlo k oslabení souhlasu se srpnem 1968 a zvýšení zastoupení odpovědi „nevím“).

Nejšťastnější období v moderních českých dějinách

% respondentů
N = 1 005 respondentů

OT07. Jaké období podle vás bylo nejšťastnějším v moderních českých dějinách?

První republiku považují za nejšťastnější všechny věkové kategorie, kromě lidí mezi 60-69 let, kteří se přiklánějí k období 60. let a pražského jara. Současnost považují za nejšťastnější Pražáci (28 %), ekonomicky aktivní s vyšším vzděláním a studenti. To naznačuje, že formování vztahu k historickým obdobím je formováno jednak jejich interpretací ve skupinách obyvatel, ekonomickým postavením člověka v současnosti a generačně – tedy s ohledem na osobní produktivitu a zdraví prožívané v daném období.

Nejšťastnější období v moderních českých dějinách

	ČSSD	ANO 2011	KSČM	TOP09+ODS	ostatní strany	neví/nebyl volit	Průměr populace
První republika (1918-1938)	19	27	6	30	25	27	24,6
Období kolem 2. světové války (1938-1948)		•	3	•	4	•	1,5
Tzv. padesátá léta komunismu (1948-1960)	4	•	13	•	•	3	3
Šedesátá léta a Pražské Jaro (1963-1968)	18	15	22	10	14	13	13,9
Normalizace (1970-1989)	11	•	34	•	•	8	8,7
Porevoluční období a transformace (1989 – 2003)	25	27	16	22	26	17	20,4
Současnost (2004-2015)	16	19	•	30	20	17	17,6
Nevím, nedokážu posoudit	•	•	•	•	•	15	10,1

Voliči KSČM ve 2/3 případů považují za nejšťastnější období historie některé období z vlády komunismu (díky sníženému vzorku respondentů nelze přeceňovat příklon k normalizaci na úkor 60. let). Necelá pětina z nich ovšem preferuje období porevoluční (lze předpokládat, že jde o protestní či liberálnější voliče KSČM, kteří ve skutečnost nepřejí návrat socialismu). Nostalgie po první republice je častá v táboře středopravých voličů. Voliči ANO se ale od voličů tradiční pravice (ODS+TOP09) liší větší kritikou současnosti.

OT01. Nakolik je podle vás pravděpodobné, že současné Rusko během příštích 10 let vyše pravidelnou armádou a obsadí:

- některou z blízkých evropských zemí, které nejsou členy NATO ani EU (Ukrajina, Gruzie, Moldávie, Bělorusko, ...)?
- některou z blízkých zemí, které jsou členy NATO či EU (pobaltské země, Rumunsko, Bulharsko, Slovensko, ...)?
- Českou republiku či její část?
 - Velmi pravděpodobné
 - Spíše pravděpodobné
 - Spíše nepravděpodobné
 - Zcela nepravděpodobné
 - NENABÍZET: Nevím, nedokážu předvídat

OT02. Jak myslíte, že by reagovalo NATO, pokud by v budoucnu došlo k situaci, v níž by Rusko poslalo armádu na území členského státu?

- Zasáhlo by vojensky
- Bránilo by jen před dalším rozpínáním
- Vůbec by vojensky nezasáhlo
- NENABÍZET: Nevím, nelze to předvídat

OT03. V současné diskusi o Rusku a válce na Ukrajině se často hovoří o roli propagandy. S jakým s následujících tvrzení souhlasíte?

V českém veřejném prostoru ...

- převládá a posiluje Ruská propaganda
- převládá a posiluje proti-ruská propaganda
- se rovnoměrně mísí propaganda všech stran a nejde rozeznat pravdu
- moc propagandy není – informace jsou většinou objektivní
- NENABÍZET: Nevím, nemám názor

■ HISTORICKÉ OTÁZKY – VNÍMÁNÍ SRPNA 1968

OT04. Víte, jaká významná historická událost se stala v Československu v srpnu roku 1968?

VÝPIS ODPOVĚDI:

TAZATEL ZARADI OTEVŘENOU ODPOVED DO MOZNOSTI:

- Invaze vojsk varšavské smlouvy a konec tzv. Pražského jara
- Nástup komunistů k moci
- Pád komunismu / sametová revoluce
- Upálení / sebevražda Jana Palacha
- Něco jiného
- Respondent neví

FILTR: JEN POKUD RESPONDENT UVEDL OT04=1

OT05. Co si myslíte o připomínání invaze vojsk varšavské smlouvy z roku 1968?

- Připomíná se málo – měli bychom si více pamatovat, že podobné riziko existuje i dnes
- Připomíná se přiměřeně
- Připomíná se příliš – je zneužíváno k demonizování současného Ruska
- NENABÍZET: Nevím, nemám názor

OT06. Jak si myslíte, že ruská veřejnost chápe postup Sovětské svazu a vstup vojsk varšavské smlouvy na území Československa v srpnu roku 1968?

- Většina Rusů si myslí, že Sovětský svaz jednal správně
- Většina Rusů si myslí, že Sovětský svaz jednal špatně
- Bude to tak vyrovnané – polovina s postupem Sovětského svazu souhlasí, druhá ne
- NENABÍZET: Nevím, nedokážu posoudit

OT07. Jaké období podle vás bylo nejšťastnějším v moderních českých dějinách?

- První republika (1918-1938)
- Období kolem 2. světové války (1938-1948)
- Tzv. padesátá léta komunismu (1948-1960)
- Šedesátá léta a Pražské Jaro (1963-1968)
- Normalizace (1970-1989)
- Porevoluční období a transformace (1989 – 2003)
- Současnost (2004-2015)

O nás

MEDIAN, s.r.o je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software. Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

Garance kvality

MEDIAN je členem odborných sdružení:

SIMAR
ESOMAR
TGI Network
American Marketing Association.

Kontakt

Daniel Prokop
gsm: 608 333 902
daniel.prokop@median.cz

MEDIAN
Národních hrdinů 73
Praha 9, 190 12
www.median.cz
Tel: + 420 225 301 111

